

Offentliggjort d. 7. maj 2016

Kan man annullere et arveafkald? ©

*Af advokat (L) Bodil Christiansen og
advokat (H), cand. merc. (R) Tommy V. Christiansen*

www.v.dk

Spørgsmål

Jeg har læst din informative artikel i JP fra den 16/8-2014 om arveafkald.

Følgende situation er aktuel i vor familie: Den ene forældre er død og den efterlevende sidder i uskiftet bo (generation 1)

Den ene af ægteparrets to sønner (generation 2) har givet arveafkald grundet en ret håbløs økonomisk situation for 15 år siden. Arveafkaldet er betinget af, at arveafkalderens to døtre (generation 3) indtræder i stedet. Heldigvis er arveafkalderens økonomi med årene ændret til det bedre.

Normalt ville forældrene med begge i levende live kunne rive arveafkaldet itu, så sønnen, med deres billigelse, ville genindtræde i arvingernes rækker. Men nu er den ene af forældrene død og der foreligger et testamente.

Arveafkaldet er nævnt i forældrenes gensidige testamente. Her redegøres for at forældrenes sidste vilje er, at arveafkalderen ikke skal arve, men derimod hans to børn.

I testamentet står endvidere, at den længstlevende (generation 1) skal arve mest muligt i tilfælde af efterfølgende skifte. Men p.t sidder længstlevende som nævnt i uskiftet bo.

Offentliggjort d. 7. maj 2016

Kan den længstlevende forældre (generation 1) nu bare rive sønnens arveafkald itu og lade ham indtræde i arvefølgen igen? På en måde omgøres testamentet og førstafdødes vilje (generation 1) jo herved.

Mvh

JB

Svar

Indledningsvist må sondres mellem på den ene side håndteringen af arven efter længstlevende ægtefælle og på den anden side håndteringen af arven efter førstafdøde.

For så vidt angår **arven efter den længstlevende ægtefælle**, står det som udgangspunkt længstlevende frit for at annullere arveafkaldet og ændre testamentet i overensstemmelse hermed, således at arven efter længstlevende tilfalder ”generation 2” – og ikke ”generation 3”. Før der disponeres bør familien dog drøfte med en sagkyndig, om andre bestemmelser i testamentet kan være til hinder herfor, eksempelvis en bestemmelse om uigenkaldelighed af begunstigelsen af ”generation 3”.

For så vidt angår **arven efter den førstafdøde forældre** er sagen mere kompliceret:

Den førstafdøde forældres testamente står som det ganske klare udgangspunkt ved magt efter dødsfaldet, og kan altså ikke ændres, hverken af den længstlevende ægtefælle eller for den sags skyld af andre, herunder børn.

Udgangspunktet om, at en afdød persons testamente skal lægges til grund ved fordelingen af arven efter afdøde, brydes dog i **enkelte, særlige tilfælde**:

Dispositioner overfor længstlevende

Bl.a. er der i arveloven optaget en særlig bestemmelse om, at et afkald på arv efter den førstafdøde ægtefælle kan gives overfor den længstlevende ægtefælle, hvis længstlevende har overtaget boet efter førstafdøde til uskiftet bo. I sagens natur vil et sådant arveaf-

Offentliggjort d. 7. maj 2016

kald indebære en ændret fordeling af arven efter førstafdøde i forhold til, hvad førstafdøde forudsatte herom.

Det er derimod efter min bedste opfattelse meget tvivlsomt, om en længstlevende ægtefælle i uskiftet bo kan annullere et tidligere givet arveafkald, ikke blot for så vidt angår arven efter længstlevende, men også for så vidt angår arven efter førstafdøde, alt med den virkning, at afkaldsgiveren alligevel modtager arv efter førstafdøde. En gammel – meget gammel – afgørelse fra 1884 peger muligvis i denne retning, men udgør efter min opfattelse ikke et sikkert grundlag for videre dispositioner i sagen.

Herudover kan der siges at være den væsentlige forskel på de to ovennævnte situationer, at en arving altid kan vælge at give afkald på arv, uanset om et sådant afkald i øvrigt måtte stemme overens med arveladerens ønsker - men som udgangspunkt på intet tidspunkt kan fremkalde en situation, hvor arvingen modtager en (større) arv efter arvelader, end arvelader kan anses at have forudsat.

Ugyldighed m.v.

Endvidere kan både et testamente eller givne bestemmelser heri og et arveafkald blive ugyldigt eller uvirksomt som følge af, hvad der i fagsproget betegnes som ”mangler” ved erklæringen. Eksempelvis kan nævnes tilfælde, hvor testator eller den person, der har givet arveafkald, har været udsat for svig, eller hvor afgørende forudsætninger for testator eller arveafkaldsgiver har ændret sig efter testamentets oprettelse eller arveafkaldet.

Den omstændighed, at en tidligere insolvent arving bliver solvent, antages imidlertid som udgangspunkt ikke at føre til arveafkaldets bortfald, med mindre der ligefrem er taget højde herfor i testamentet.

Bemyndigelse til ændring

Ligeledes ses i visse særlige tilfælde, at en testator i testamentet bemyndiger en anden person, f.eks. en ægtefælle, til at ændre testators testamente på givne punkter under visse, nærmere angivne forudsætninger.

Offentliggjort d. 7. maj 2016

Testamentet står ved magt

Foreligger der ikke sådanne helt særlige forhold, skal afdødes testamente, som allerede nævnt, som udgangspunkt lægges til grund ved fordelingen af arven efter afdøde. Og det er jo, ret beset, i almindelighed en meget betryggende retsstilling.

Jeg skal afslutningsvis bemærke, at der formentlig kan peges på en række konkrete modeller til løsning af problemet, hvilket dog kræver nogle forhandlinger familien indbyrdes. Det vil føre for vidt at redegøre herfor på nærværende sted. Jeg vil derfor anbefale familien at drøfte sagen med en sagkyndig for en overvejelse af alternative fremgangsmåder, for så vidt det er ønsket, at arven i videst muligt omfang tilfalder ”generation 2” – og ikke ”generation 3”.

— o —